

רמב"ם הלכות גזלה ואבדה פרק יא

הלכה ג

אבידת הגוי מותרת שנ' +דברים כ"ב ג'+ אבידת אחיך, והמחזירה הרי זה עובר עבירה מפני שהוא מחזיק ידי רשעי עולם, ואם החזירה לקדש את השם כדי שיפארו את ישראל וידעו שהם בעלי אמונה הרי זה משובח, ובמקום שיש חלול השם אבידתו אסורה וחייב להחזירה, ובכל מקום מכניסין כליהם מפני הגנבים ככלי ישראל מפני דרכי שלום.

הלכה ד

טעות הגוי כאבידתו ומותרת והוא שטעה מעצמו אבל להטעותו ב אסור.

הלכה ה

כיצד, כגון שעשה הגוי חשבון וטעה, וצריך שיאמר לו ישראל ראה שעל חשבונך אני סומך ואיני יודע אלא מה שאתה אומר אני נותן לך כגון זה מותר אבל אם לא אמר לו כן אסור שמא יתכוין הגוי לבדקו ונמצא שם שמים מתחלל.

ספר מצוות גדול עשין סימן עד

מצות עשה להשיב אבידה לישראל שנאמר השב תשיבם לאחיך (ע"פ רמב"ם גזלה ואבידה פי"א ה"א). ודרשין במסכת ע"ז פ"ב (כו, ב) לכל אבידת אחיך לרבות [את] המשומד הילכך, אפילו היה^א הבעל אבידה רשע ואוכל נבילות לתיאבון וכיוצא בו מצוה להשיב לו אבידתו, אבל אוכל נבילות להכעיס הרי הוא מין והמינין והאפיקורסין ועובדי עבודה זרה ומחללי שבתות בפרהסיא אסור להחזיר להם אבידה (רמב"ם ה"ב ע"ש). ובפרק הגוזל בתרא (ב"ק ק"ג, ב) **תניא רבי פנחס בן יאיר אומר במקום שיש חילול^ב השם חייב להחזיר אבידת גוי עובדי עבודה זרה כאבידת ישראל. ובירושלמי דפרק הניזקין (גיטין דף לג, א) אמרין שבכל מקום מכניסין כליהם מפני הגנבים ככלי ישראל מפני דרכי שלום (לשון רמב"ם ה"ג). וכן מסיק רב כהנא בפרק הגוזל אחרון (שם) שטעות גוי עובד עבודה זרה מותר והוא שטעה מעצמו כיצד כגון שעשה הגוי חשבון וטעה וצריך שיאמר לו ישראל ראה שעל חשבונך אני סומך ואיני יודע אלא מה שאתה אומר [לי] אני נותן לך אבל להטעותו אסור שמא נתכוון הגוי לבדוקו ונמצא שם שמים מתחלל (עי' רמב"ם הל' ד, ה ובלח"מ). ובמעשה דרב אשי (שם ותד"ה הכי) שאמר לשמש שלו להביא ענבים בולטין חוץ לגדר אם הם של גוי שמע גוי אחד אמר אם של גוי הם וכי מותר הוא אמר ליה גוי לוקח הדמים ישראל אינו לוקח הדמים פירש רבינו יצחק שאמר לו האמת ולא לדחותו. כבר דרשתי לגלות ירושלים אשר בספרד ולשאר גלויות אדום כי עתה שהארץ גלולות יותר מדאי יש לישראל להבדיל מהבלי העולם ולאחוז בחותמו של הקב"ה שהוא אמת ושלא לשקר לא לישראל ולא לגוים ולא להטעותם בשום עניין ולקדש עצמם אף במותר להם שנאמר (צפניה ג, יג) שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ולא ימצא בפייהם לשון תרמית וכשיבא הקב"ה להושיעם יאמרו הגוים בדין עשה כי הם אנשי אמת ותורת אמת בפייהם אבל אם יתנהגו עם הגוים ברמאות יאמרו ראו מה עשה הקב"ה שבחר לחלקו גנבים ורמאים ועוד כתוב (הושע ב, כה) וזרעתיה לי בארץ כלום זורע אדם כור אחד אלא למצוא כמה כורים כך זורע הקב"ה [את] ישראל בארצות כדי שיתוספו עליהם גרים (פסחים פז, ב) וכל זמן שהם מתנהגים בהן ברמאות מי ידבק בהם. והרי הקפיד הקב"ה על גזל הרשעים שנאמר (בראשית ו, יא) ותמלא הארץ חמס. עוד אני מביא ראיה מירושלמי דפרק אלו מציאות (ב"מ דף ח. ח) שאומר שם רבנין סביאי זבנין חד כרי דחטין ואשכחן ביה צררא דזוזי והחזירו להם ואמרו הגוים בריך הוא א לההון דיהודאי, וכיוצא בזה מספר שם מעשים הרבה מאבדת הגוים שהחזירו מפני קידוש השם:**

שולחן ערוך חושן משפט סימן שמח

סעיף ב

ה] כל הגונב אפילו שוה פרוטה עובר על לאו ו] דלא תגנובו (ויקרא יט, יא) ז] וחייב לשלם, ח] אחד הגונב ממון ישראל ב או [א] הגונב ממון של גוים, ט] ואחד הגונב מגדול או מקטן. הגה: י] טעות עובד כוכבים, כגון להטעותו בחשבון יא] או להפקיע הלואתו, מותר, יב] ובלבד שלא יודע לו, דליכא חילול השם (טור ס"ג). ג] יוש אומרים דאסור להטעותו, אלא אם טעה מעצמו, שרי. (מרדכי פרק הגוזל בתרא).